

POSUDEK OPONENTA

doktorské disertační práce Ing. arch. Renaty Vrabelové

Doktorská disertační práce, nesoucí název „Brno 1945–1975 v kontextu československé architektury“ s podtitulem „Specifika brněnské architektury v celorepublikovém kontextu“ obsahuje 143 stran vlastního textu, 61 stran příloh a 13 stran seznamu použitých zdrojů. Doložen je také vlastní podíl autorky na výzkumu v oblasti tématu. Práce je členěna do devíti základních kapitol, ve kterých se vedle úvodu zabývá dosavadním poznáním v předmětné oblasti, akademickým prostředím a jeho vlivem na architektonickou scénu, historickými souvislostmi, aby se posléze zaměřila na samotnou tvorbu mezi lety 1945-1975. Získané poznatky poté zobecňuje a dospívá k jistým výsledkům a závěrům.

Z hlediska kritérií, běžných při posuzování disertačních prací, konstatuji následující:

1) Aktuálnost tématu disertační práce

Zvolené téma pokládám za mimořádně aktuální již tím, že přímí aktéři zkoumaného období pomalu odcházejí a jejich svědectví jsou stále vzácnější. Takto získané zdroje informací pokládám za jeden z největších kladů disertační práce a zásadní zásluhu autorky.

Aktuální je také zřejmý pokus o rehabilitaci řady osobností a jejich díla, ať již na akademické půdě či v profesi, které vznikalo v nepochybně těžkých podmínkách politického diktátu a narůstající impotence národního hospodářství a které bylo, zejména následující generací, pokládáno za cosi méněcenného ve srovnání s naší meziválečnou architekturou či děním za našimi západními hranicemi (viz svědectví P. Oplatka, str. 133). I když je tato kritika do značné míry pořád platná, s odstupem času stále více oceňujeme řadu prací, které před soudem času nejen obstály, ale některé z nich získaly i zasloužené vavříny právě v zahraniční konkurenci.

2) Splnění stanovených cílů

Cíle práce jsou vymezeny v odstavci 2.3, přičemž určujícím je vliv školících pracovišť na utváření profesionální scény a následné výsledky tvůrčí práce pedagogů i absolventů studia. Těžištěm je přitom z pochopitelných důvodů Brno, nicméně záběr přesahuje do Čech a částečně i na Slovensko.

Takto stanovené cíle jsou velice ambiciózní a skrývají v sobě některá úskalí. Pole zájmu je natolik obšírné, že musí nutně přerůst rozsah běžné disertační práce. To se projevuje jistou nerovnoměrností zpracování jednotlivých aspektů zkoumané látky. Do velké hloubky je propracovaná situace a vývoj v akademické sféře, jiné části práce mají spíše encyklopedický charakter. Mrzí mne, že absentuje oblast průmyslové architektury, i když právě zde bylo v období 1945-1975 dosaženo řady vynikajících výsledků. Za všechny jmenujme alespoň závody navržené Zdeňkem Plesníkem (MEZ Hulín 1950-1954, OP Prostějov 1956-1963, ale také Mosilanu Černovice 1970-1975, která se vepsala do tváře Brna). Zejména Mosilana jako jedna z mála přežila kolaps českého textilního průmyslu a jsem přesvědčen, že také pro svůj nadčasový prostorový koncept.

3) Postup řešení, výsledky disertace a konkrétní přínos

Doktorandka zvolila metody a postupy standardní pro tento druh vědecké práce. Analyzovala dostupné prameny, uspořádala vlastní průzkum, získané informace zobecnila a dospěla k vlastním závěrům. Detailní popis přípravy zpracování záměru uvedený v odstavci 2.4 svědčí

o autorčině zralé zkušenosti s výzkumnými aktivitami, což dokládá i její profesní životopis. Za přínosné pokládám chronologické uspořádání zkoumaného období do čtyř etap, vymezených politicko-ideologickou situací společnosti, která našla svou zákonitou reflexi i v architektuře. Výsledkem disertace je shromáždění velkého množství původních informací, které by jinak mohly být, jak uvádím v úvodu své oponentury, nenávratně ztraceny. Tím autorka přispěla významným podílem k ustavení obecného základu pro další navazující výzkum.

4) Význam pro praxi a rozvoj vědního oboru

Domnívám se, že publikace výsledků dosažených v posuzované práci by mohla mít dvojí praktické uplatnění.

Jednak jako apel na přiměřené zacházení s dochovanou stavební substancí druhé poloviny 20. století, která v řadě případů patří k tomu lepšímu v dějinách naší architektury.

Jednak jako připomenutí a zároveň varování, že školy architektury byly v nejlepší formě tehdy, když v jejich čele i pedagogickém sboru působili lidé profesně zdatní, osobnostně čestní, nepodléhající kariéristickým ambicím.

Přijetí těchto závěrů by bylo nejlepším příspěvkem k rozvoji vědního oboru.

5) Formální úprava disertační práce

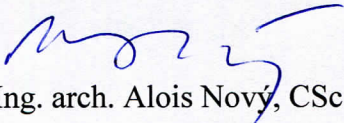
Po formální stránce je předložená disertační práce na velmi dobré úrovni, i když by si možná zasloužila bohatší obrazovou přílohu. Je napsána pěknou češtinou, „dobře se čte“, což zřejmě souvisí s autorčinou zkušeností s teoretickou prací i s prací s publikem.

6) Závěrečné stanovisko k disertační práci

Vzhledem k tomu, že posuzovaná doktorská disertační práce prokazuje, ve shodě s § 47 odst. 4 zákona č.111/1998 o vysokých školách, schopnost, připravenost a dlouholetou zkušenost Ing. arch. Renaty Vrabelové samostatně pracovat v oblasti vědy a výzkumu, jednoznačně ji

doporučuji k obhajobě.

V Brně 30. 9. 2016

prof. Ing. arch. Alois Nový, CSc.